

L'indicador de diversificació geogràfica exportadora de les empreses de la demarcació s'incrementa fins a 3,5 països el darrer any

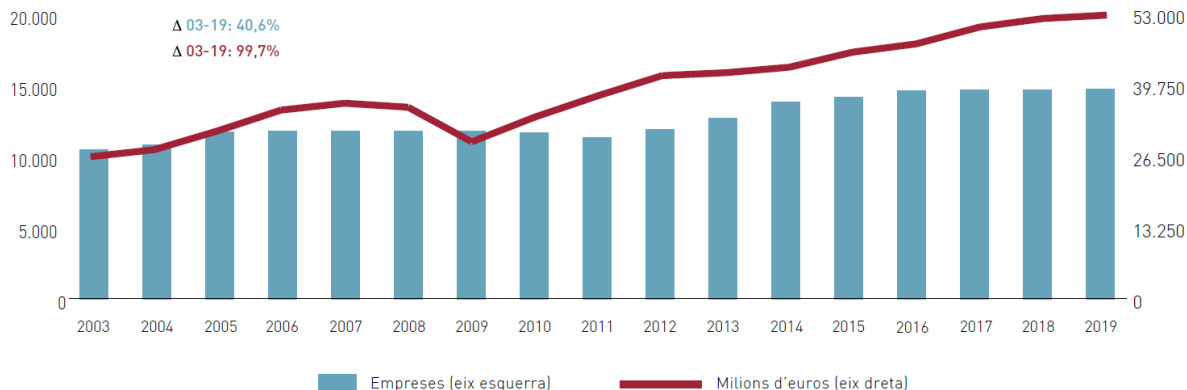
- Les empreses exportadores regulars van vendre per valor de més de 3,5 MEUR en mitjana el 2019, xifra que creix un 42% des del 2003.
- Per regions, Amèrica del Nord i Àsia –excloent l'Orient Mitjà– són les destinacions on més ha augmentat el pes del nombre d'empreses exportadores regulars en els últims setze anys.
- Béns d'equipament, semimanufactures i manufactures de consum, els sectors més diversificats de la demarcació el darrer any.

Barcelona, 26 d'agost de 2020 – Del 2003 al 2019, el nombre d'empreses regulars –aquelles que han exportat un mínim de quatre anys consecutius– ha augmentat un 40,6% a la demarcació de Barcelona, alhora que el seu volum monetari exportat pràcticament s'ha duplicat fins a quasi 53.000 milions d'euros, i cada cop exporten a més països i regions. Aquest és el tema central del monogràfic “*Globalització i diversificació geogràfica dels mercats exteriors a la demarcació de Barcelona*” elaborat per la Cambra de Barcelona en el marc de l'Informe Territorial de la Demarcació de Barcelona 2020 que publica juntament amb la Diputació de Barcelona. A més, l'estudi complementa els resultats globals amb una anàlisi per sectors exportadors.

Com és el teixit empresarial exportador de la demarcació de Barcelona?

El 2019, la demarcació de Barcelona va comptar amb un total de **42.022 empreses exportadores que van vendre a l'exterior per valor de poc més de 57.000 milions d'euros**. D'aquestes, quasi 14.800 van ser empreses regulars, un 35,1% del total que va exportar un 92,4% (pràcticament 53.000 MEUR) de la xifra total. Cal destacar que mentre que el pes d'empreses regulars sobre exportadores totals s'ha mantingut relativament estable en termes acumulats des de l'inici de la sèrie (36,4% el 2003), la proporció del volum monetari ha augmentat 4,7 punts percentuals (des del 87,7% de 2003). Fet que s'ha traduït en un **creixement del valor mitjà exportat per les empreses regulars del 40,2% en el mateix període i ha passat de 2,5 MEUR el 2003 a 3,6 MEUR el 2019**. Per aquest motiu l'anàlisi central del monogràfic (la diversificació geogràfica), gira entorn a les empreses exportadores regulars.

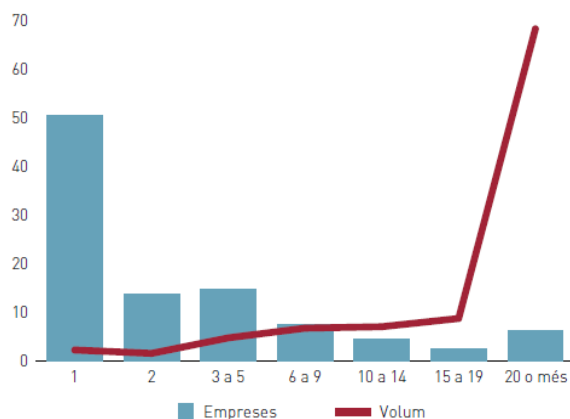
Exportacions de béns a la Demarcació de Barcelona. Empreses regulars Valor (milions d'euros) i nombre d'empreses. Font: DataComex

Per què interessa diversificar geogràficament les exportacions i com ho estan fent les empreses del territori?

D'una banda, vendre en el mercat internacional obliga a les empreses a ser més competitives i productives, així com a invertir en R+D+i i a augmentar la seva dimensió per beneficiar-se de les economies d'escala –tot ells, factors que es retroalimenten i reforcen constantment. D'altra banda, un cop s'internacionalitzen, **diversificar geogràficament les exportacions aporta major estabilitat en els ingressos i reforça la capacitat de supervivència**, atès que es distribueixen els riscos entre una cartera més ampla de compradors i productes. Això lliga amb el que s'observa a la següent gràfica per a Espanya el 2017: **dins de les empreses regulars, són les que venen a 20 o més països les que concentren amb diferència el major volum monetari exportat.**

Nombre d'empreses exportadores regulars i volum d'exportacions segons nombre de països de contrapartida. Any 2017. Espanya En % sobre el total. Font: AEAT

Empreses exportadores regulars a la Demarcació de Barcelona⁹ Font: ICEX

	2019		Període 2003-2019	
	Empreses	% s/total	Var. acum. [%]	Δ Pes s/total [p.p.]
Total	14.749	100	40,6	-
Europa	8.497	57,6	12,8	-14,2
Unió Europea	4.523	30,7	-14,4	-19,7
Zona euro	4.371	29,6	-9,7	-16,5
Resta UE	2.636	17,9	4,8	-6,1
Resta Europa	4.516	30,6	40,0	-0,1
Amèrica	5.943	40,3	61,8	5,3
Amèrica del Nord	2.918	19,8	83,1	4,6
Amèrica Llatina	4.108	27,9	46,5	1,1
Àsia	5.034	34,1	104,3	10,6
Orient Mitjà	2.049	13,9	53,4	1,2
Àfrica	3.205	21,7	69,9	13,7
Àfrica del Nord	2.100	14,2	74,3	2,7
Oceania	985	6,7	88,7	1,7
Total no UE	13.525	91,7	60,0	11,1
Total no zona euro	13.870	94,0	53,1	7,6

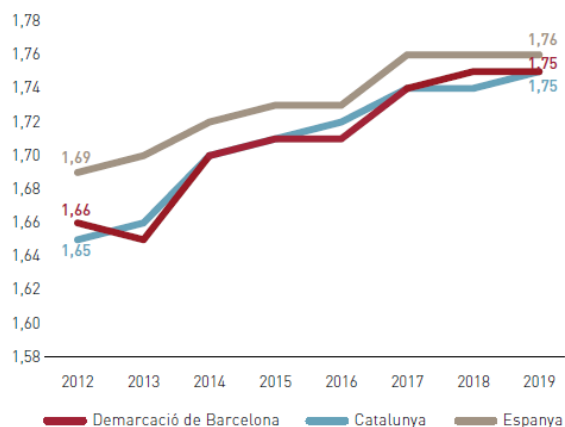
El principal mercat de les empreses exportadores de la demarcació continua sent Europa amb un 30,7% del total d'empreses regulars (14.749 empreses) que va vendre a països de la Unió Europea (UE) i un 30,6% que ho va fer a la resta del continent. Per darrere, li segueixen **Amèrica Llatina** amb un 27,9%, **Àsia (sense Orient Mitjà)** amb un 20,2%, **Amèrica del Nord** (19,8%) i **Àfrica del Nord** (14,2%). La incorporació de la Xina en les cadenes de valor globals i el creixement econòmic de l'Índia expliquen la quarta posició d'Àsia i que del 2003 al 2019 el pes hagi augmentat en 10,6 p.p., mentre que Europa (sense excepcions per regions) ha perdut 14,2 p.p. en el mateix

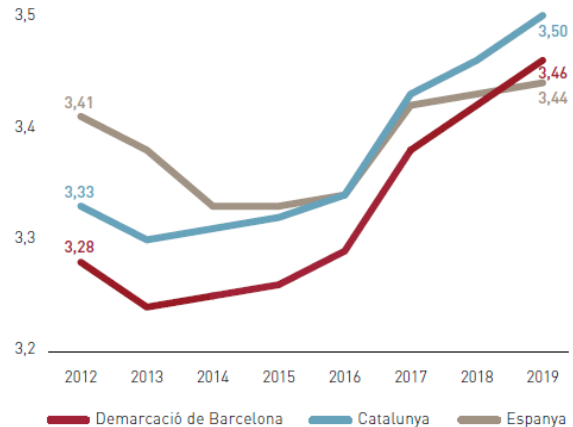
període. De fet, si s'analitzen les mateixes dades per països, **els principals són França (21,4% del total d'empreses), Portugal (19,8%), Estats Units (18,1%), Itàlia (16%) i Alemanya (15%). Tots ells, excepte els EE.UU., han perdut quota.**

Per tal d'aprofundir-hi, a l'article es calcula un **indicador de diversificació geogràfica**¹ per regions i països a la demarcació, el qual indica a quantes regions o països exporta de mitjana una empresa regular. Així, **el 2019 aquestes empreses van exportar a pràcticament dues regions de mitjana (1,75) i a 3,46 països.** En el primer cas, l'evolució des del 2012 ha estat moderada, progressiva i en línia amb Catalunya i Espanya, mentre que en el cas del nombre de països el punt de partida per a la província se situava en 3,28 el 2012, va disminuir en els darrers anys de la crisi economicofinancera per augmentar amb la recuperació –amb força intensitat a partir del 2016. De fet, **aquests resultats corroboren l'esforç d'internacionalització i de diversificació que han fet moltes empreses davant de la debilitat de la demanda domèstica.** Aquest patró –increment més moderat per regions i més dinàmic per països–, és coherent amb el fet que és més eficient (hi ha menys costos enfonsats) a l'obrir nous mercats a diferents països d'una mateixa regió que a països de regions diferents, per tant, el primer indicador sempre tendirà a ser més estable que el segon i a augmentar més a llarg termini.

Indicador de diversificació de les exportacions empreses a 7 regions geogràfiques. Demarcació de Barcelona, Catalunya i Espanya Mitjana regions de les empreses exportadores regulars. Font: ICEX

Indicador de diversificació de les exportacions empreses a 54 països. Demarcació de Barcelona, Catalunya i Espanya Mitjana països de les empreses exportadores regulars. Font: ICEX

Quina és la diversificació geogràfica exportadora dels sectors?

Un altre aspecte clau a l'hora d'analitzar la diversificació geogràfica és veure la desagregació sectorial, atès que dedicar esforços a **produir béns de major valor afegit i més productius, permet mantenir una relació d'intercanvi més favorable i ser menys sensible a las pèrdues de competitivitat-preu.**

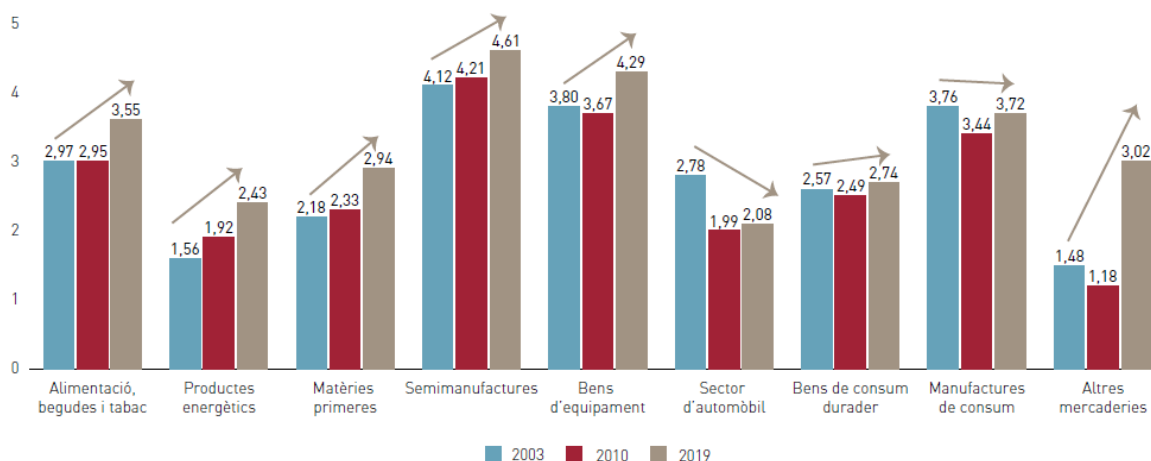
Segons dades del 2019 i deixant de banda el sector de les altres mercaderies (que només representa un 1% del volum monetari exportat), del total d'empreses exportadores, **un 27,9% va exportar béns d'equipament, un 24,6% manufactures de consum i un 23,2% semimanufactures.**

¹ Calculat com la suma del nombre d'empreses exportadores (regulars en aquest estudi) a cadascuna de les set regions analitzades o a cadascun dels 54 països analitzats, sobre el nombre total d'empreses exportadores (regulars en aquest estudi).

Si s'analitza la diversificació geogràfica dels principals sectors exportadors de les empreses regulars, són precisament les activitats anteriors les que presenten un **major indicador de diversificació, des del 3,72 països de les manufactures de consum fins als 4,61 de les semimanufactures. Activitats amb un valor afegit i contingut tecnològic mitjà alt pel que fa als béns d'equipament i les semimanufactures.** Uns altres dos sectors amb una diversificació geogràfica elevada i que se situarien per darrere serien el de l'alimentació (3,55) i el de les matèries primeres (2,95).

Des del 2003, les empreses de l'àmplia majoria de sectors venen a cada cop més països, només en dos casos l'indicador s'ha mantingut estable i tan sols en el cas de l'automoció ha passat de quasi 3 països a 2 –fet que s'explica pel procés de reestructuració i concentració que està experimentant el sector, especialment en els darrers anys. Les activitats on més s'ha incrementat la diversificació ha estat en els productes energètics i les matèries primeres –béns altament dependents de les oscil·lacions dels preus.

Pes del nombre d'empreses exportadores regulars per regions geogràfiques. Demarcació de Barcelona En % sobre el total. Font: ICEX

Escenari postCovid-19 i reptes pendents per consolidar i millorar el teixit exportador

La pandèmia de la Covid-19 ha suposat un dràstic punt d'inflexió per al comerç exterior a nivell mundial, després de dos anys amb una tendència decreixent fonamentalment per la guerra comercial entre les dues grans potències del món, els EUA i la Xina. Segons l'Organització Mundial del Comerç (OMC) el valor de les exportacions i importacions podria caure entre un 13% i un 32% el 2020, segons evolucionin els diferents escenaris. Pel que fa a la **demarcació de Barcelona, les exportacions i les importacions han disminuït un -19,2% i -21,9% anual, respectivament, en termes acumulats del gener al maig** com a resultat del tancament de mercats i les restriccions en la mobilitat de mercaderies.

Davant d'aquest context, l'OMC planteja dos possibles escenaris: diversificar i redistribuir els fluxos comercials per sortejar les restriccions o apostar per la producció domèstica enfront del tancament de fronteres (escenari, que segons l'organisme seria un error). De manera que, tot i que el monogràfic analitza el món globalitzat preCovid-19, les conclusions i **els reptes pendents que se'n deriven prenen més sentit que mai per tal de fer front a la situació present i futura volàtil, incerta, complexa i ambigua.** En aquest sentit cal afrontar aquesta nova etapa:

- Prioritzant la **consolidació de les noves empreses exportadores** i millorant la seva taxa de supervivència per tal que esdevinguin regulars.
- **Augmentant la diversificació exportadora per països aprofitant la proximitat geogràfica** en el cas del Nord d'Àfrica i d'Europa, **els lligams culturals** amb Hispanoamèrica **o la dimensió del mercat** en el cas de l'Àsia.
- **Diversificant geogràficament les fonts d'aprovisionament** i millorant la resiliència de les cadenes de subministrament a llarg termini.
- Orientant la producció cap a **béns industrials de major valor afegit** amb més inversions en R+D+i per tal d'evitar competir via costos relatius.
- **Apostant per la digitalització** i totes les seves derivades per tal de guanyar en eficiència, agilitat, productivitat i qualitat. Aprofundir en el camí cap a la indústria 4.0 permetrà adaptar les necessitats a entorns canviants, per exemple flexibilitzant la producció.

Per facilitar l'assoliment d'aquests objectius, **des de la Cambra de Barcelona s'ajuda a la internacionalització de les empreses proporcionant assessorament o realitzant tasques de promoció entre d'altres, com les missions comercials.** També es posa a disposició la **xarxa internacional de cambres**, una eina addicional per expandir el negoci de les empreses catalanes, millorant la coordinació i reduint les barreres d'entrada a nous mercats.